

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Rundskriv

Veiledning om regnskapsførers og regnskapsførerselskaps etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

RUNDSKRIV:

4/2017

DATO:

25.04.2017

RUNDSKRIVET GJELDER FOR:

Autoriserte regnskapsførere og
regnskapsførerselskaper

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

1 Innledning

Autoriserte regnskapsførere er underlagt lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. (hvitvaskingsloven) og regnes blant de rapporteringspliktige etter loven. Loven utfylles av forskrift 13. mars 2009 nr. 302 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv.

Loven gjelder for autoriserte regnskapsførere i utøvelsen av deres yrke. Hvitvaskingsreglene gjelder alle tjenester som tilbys i egenskap av å være regnskapsfører, enten dette tilbys i enkeltpersonforetak eller i regnskapsførerselskap. Reglene gjelder også for foretak og personer som utfører tjenester på vegne av, eller for regnskapsførere og regnskapsførerselskaper, selv om de ikke er regnskapsførerselskap eller autorisert regnskapsfører.

Flere av pliktene etter hvitvaskingsloven må oppfylles av regnskapsførerselskapet. Dette gjelder særlig kravet til etablering av interne rutiner og systemer som sikrer oppfyllelse av pliktene etter loven, herunder utpeking av hvitvaskingsansvarlig, opplæring av ansatte m.m. Andre plikter må oppfylles av den enkelte regnskapsfører og ansatte, for eksempel gjennomføring av risikovurderingen, kundekontroll og avdekking av mistenkelige transaksjoner.

Tradisjonelt har regnskapsførere kunnet drive flere typer virksomhet i selskap som har autorisasjon som regnskapsførerselskap. Det må i slike tilfeller vurderes hvilke tjenester som er regnskapsføring og tjenester i tilknytning til dette. Virksomhet som klart ikke har slik tilknytning, og er av en helt annen art, faller utenfor hvitvaskingsregelverket. Det samme gjelder i enkeltpersonforetak.

Regnskapsførere kan også drive virksomhet av annen art gjennom andre selskap eller enkeltpersonforetak, slik som handel eller jordbruk. Slik virksomhet, som ikke har noen tilknytning til regnskapsførervirksomheten, vil ikke anses som "utøvelse av yrke" og således ikke være underlagt hvitvaskingsregelverket.

Rundskrivet omhandler de mest sentrale pliktene og hvordan disse skal forankres i organisasjonen. Videre omhandles pliktene til kundekontroll og undersøkelser og rapportering av mistenkelige transaksjoner. Rundskrivet er ikke ment å være uttømmende.

Dette rundskrivet erstatter rundskriv 13/2006.¹

Et lovutvalg har foreslått endringer til ny hvitvaskingslov. Finanstilsynets veiledning vil tilpasses ny lov når den er satt i kraft.

---

¹ Det er utarbeidet et rundskriv for banker, forsikrings- og verdipapirforetak med flere – rundskriv 24/2016 Veiledning – hvitvaskingsregler. Dette rundskrivet erstatter rundskriv 8/2009, som også gjaldt for regnskapsførere og regnskapsførerforetak.

2 Krav til risikovurdering

Arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering skal ha en risikobasert tilnærming. Dette innebærer at regnskapsførerforetak må vurdere risikoen for at oppdragsgivere eller bransjer kan være involvert i hvitvasking og terrorfinansiering. Dette er nærmere omtalt i punkt 6.1.

3 Krav til interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner

Etter hvitvaskingsloven § 23 skal rapporteringspliktige ha forsvarlige interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner som sikrer oppfyllelse av pliktene etter denne loven. Dette kan og bør ivaretas av regnskapsførerforetaket.

De interne kontroll- og kommunikasjonsrutinene er viktige for å sikre oppfyllelse av plikter etter hvitvaskingsloven med forskrifter. Sentrale elementer i rutinene skal nedfelles skriftlig. Rutinene fastsettes av styret i regnskapsførerselskapet, eller av innehaveren av et enkeltpersonforetak, jf. § 23 annet ledd. Rutinebeskrivelsen skal være tilgjengelig og gjøres kjent for ansatte, innleide konsulenter og andre som bistår på oppdrag som omfattes av loven, jf. § 23 tredje ledd nr. 1.

Rutinene må dekke følgende områder:

- a) Overordnet organisering av regnskapsførerforetakets oppfølging av hvitvaskingsloven
- b) Utpeking av hvitvaskingsansvarlig og dennes ansvar og oppgaver (se punkt 4)
- c) Opplæringstiltak (se punkt 5)
- d) Gjennomføring av kundekontroll (se punkt 6.1 til 6.8)
- e) Undersøkelse av mistenkelige transaksjoner, herunder ansvar og plikter for oppdragsansvarlig regnskapsfører og hvitvaskingsansvarlig (se punkt 7.1 og 7.2)
- f) Rapportering til ØKOKRIM (se punkt 7.4)

Rutinene skal være tilpasset virksomheten i og organiseringen av regnskapsførerforetaket. Rutinebeskrivelsen må oppdateres når det er nødvendig.

En oppdragsansvarlig regnskapsfører er ansvarlig for at pliktene etter hvitvaskingsloven ivaretas også dersom regnskapsførerselskapet vedkommende har oppdrag for, ikke har fastsatt interne kontroll- og kommunikasjonsrutiner som tilfredsstillt kravene i hvitvaskingsloven.

4 Hvitvaskingsansvarlig

Det skal utpekes en hvitvaskingsansvarlig, jf. hvitvaskingsloven § 23 annet ledd. Den hvitvaskingsansvarlige skal:

- være en person i ledelsen
- ha et særskilt ansvar for å følge opp rutineene på hvitvaskingsområdet og se til at disse følges og fungerer etter hensikten
- være ansvarlig for rapportering av mistenkelige transaksjoner til ØKOKRIM, jf. hvitvaskingsforskriften § 13 første ledd
- være en ressurs- og kontaktperson for spørsmål knyttet til foretakets og dets ansattes oppfyllelse av plikter etter hvitvaskingsregelverket
- følge opp at det blir foretatt videre undersøkelser for å bekrefte eller avkrefte mistanken i samarbeid med oppdragsansvarlig regnskapsfører

Finanstilsynet legger til grunn at en regnskapsfører som driver alene selv ivaretar rollen som hvitvaskingsansvarlig.

5 Opplæring av ansatte

Etter hvitvaskingsloven § 23 tredje ledd skal regnskapsførerforetaket treffe nødvendige tiltak for å sikre at oppdragsansvarlige og ansatte:

- er kjent med pliktene etter hvitvaskingsloven
- lærer å kjenne igjen mistenkelige transaksjoner
- er kjent med regnskapsførerforetakets rutiner for håndtering av slike transaksjoner

Opplæringstiltakene må være relevante for vedkommendes stilling og arbeidserfaring. Det må gis tilstrekkelig opplæring av nyansatte. Øvrige ansatte og oppdragsansvarlige må oppdateres når det skjer relevante endringer i reglene eller rutineene som gjelder tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering.

6 Krav til kundekontroll og løpende oppfølging

6.1 Risikobasert kundekontroll

Kundekontroll og løpende oppfølging skal foretas på grunnlag av en vurdering av risiko for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller forhold knyttet til terrorfinansiering, jf. hvitvaskingsloven § 5 første ledd. Høy risiko foranlediger forsterket kundekontroll, jf. punkt 6.6. Slik risikobasert vurdering skal foretas for hver enkelt

oppdragsgiver. Regnskapsfører skal kunne påvise at omfanget av utførte tiltak er tilpasset den aktuelle risikoen, jf. hvitvaskingsloven § 5 annet ledd.

Flere forhold vil kunne ha relevans i vurderingen:

- *Bransje*: Enkelte bransjer er erfaringsmessig mer utsatt for hvitvasking. Dette kan være restaurantdrift, entreprenørvirksomhet, håndverkere, verksted og reparasjonstjenester, spill og lotteri.
- *Land*: Virksomhet i eller mot land med svakt regelverk for å hindre hvitvasking og terrorfinansiering, høyrisikoland for korrupsjon og land med sekretesseregler² som gjør det vanskelig å spore transaksjoner.
- *Personer involvert i virksomheten*: Om personer som er involvert i virksomheten er straffet for hvitvasking, terrorfinansiering eller annen økonomisk kriminalitet.
- *Organisering av virksomheten*: Virksomheten har en kompleks struktur uten at det har en naturlig forretningsmessig begrunnelse. Bankkontoer eller eiendeler disponeres av personer som ikke har noen naturlig rolle i virksomheten.
- *Avvik mellom det uttalte formålet med virksomheten og den faktiske driften*.

Risikoen skal anses som høy i tilfeller der oppdragsgiver er et foretak som ledes eller eies av en *politisk eksponert person*, eller noen som står en slik person nær. En politisk eksponert person er en person som innehar, eller i løpet av det siste året har innehatt høytstående offentlig verv eller stilling i annen stat enn Norge. I disse tilfellene skal det iverksettes forsterket kundekontroll.

Dersom det skjer vesentlige endringer i forhold som kan ha betydning for risikovurderingen, må det gjøres en fornyet vurdering, jf. kravet til løpende oppfølging av kundeforholdet i hvitvaskingsloven § 14.

6.2 Tidspunkt for gjennomføring av kundekontrollen

Kundekontroll skal gjennomføres *før* regnskapsførerforetaket påtar seg et regnskapsføreroppdrag eller annen type oppdrag for nye oppdragsgivere uavhengig av omfanget på oppdraget, jf. hvitvaskingsloven § 6 og hvitvaskingsforskriften § 2 om kundekontroll ved etablering av kundeforhold. Dersom kundekontroll ikke lar seg gjennomføre, skal kundeforhold ikke etableres, jf. hvitvaskingsloven § 10 første ledd.

6.3 Kundekontroll av juridiske personer

6.3.1 Opplysninger om kunden

Etter hvitvaskingsloven § 8 skal følgende opplysninger registreres om kunden:

1. Navnet på foretaket
2. Organisasjonsnummer, eventuelt annen entydig identitetskode

---

² Sekretesse er et særtrekk ved lovgivningen i skatteparadis. Sterke restriksjoner på innsyn, tilslørende selskaps- og stiftelsesstrukturer og manglende offentlige registre. Strukturene kan friste til kriminalitet både i form av skatteunndragelse og hvitvasking av midler.

3. Fast adresse (kontoradressen)
4. Referanse til legitimasjon som er brukt for å bekrefte kundens identitet

For juridiske personer som ikke er registrert i offentlig register, skal det i tillegg registreres opplysninger om organisasjonsform, stiftelsestidspunkt samt daglig leder, forretningsfører, innehaver eller tilsvarende kontaktperson. Dersom kontaktperson er en juridisk person, skal det likevel oppgis en fysisk person og registreres opplysninger på vedkommende som nevnt i avsnittet ovenfor, jf. hvitvaskingsloven § 8 fjerde ledd og hvitvaskingsforskriften § 7 fjerde ledd.

Gyldig legitimasjon for foretak som er registrert i Foretaksregisteret, er firmaattest som ikke er eldre enn 3 måneder. For andre foretak, se hvitvaskingsforskriften § 7.

6.3.2 Opplysninger om kundens eiere – reelle rettighetshavere

Etter hvitvaskingsloven § 7 første ledd og § 8 femte ledd skal det også innhentes og registreres opplysninger for *reelle rettighetshavere*. "Reelle rettighetshavere" er fysiske personer som i siste instans eier eller kontrollerer kunden. Dette omfatter først og fremst fysiske personer som direkte eller indirekte eier eller kontrollerer mer enn 25 prosent av eierandelene eller stemmene i selskapet, men også enkelte andre, jf. hvitvaskingsloven § 2 nr. 3.

Regnskapsfører skal spørre oppdragsgiver om foretaket har reelle rettighetshavere og hvem disse er. I de fleste tilfellene vil oppdragsgivers opplysninger eller oversikt være tilstrekkelig. Regnskapsfører kan vurdere om oppdragsgiver har vedtekter som regulerer eier- eller stemmeforhold, og også spørre om det foreligger aksjonæravtaler av betydning. Dersom oppdragsgiver har forskjellige aksjeklasser, må kontrollen av reelle rettighetshavere tilpasses dette. Dersom det er usikkerhet eller uklarhet knyttet til opplysningene, må regnskapsfører innhente ytterligere dokumentasjon fra oppdragsgiver eller andre, for eksempel utskrift av aksjeeierregister eller stiftelsesdokumentasjonen.

De registrerte opplysningene må være tilstrekkelige til å skille den aktuelle personen fra andre personer med samme navn, jf. hvitvaskingsloven § 8 femte ledd. Registrerte opplysninger om reelle rettighetshavere bør derfor omfatte:

- fullt navn
- fødselsnummer, D-nummer eller, dersom den reelle rettighetshaveren ikke har slikt nummer, annen entydig entitetskode
- fast adresse

Som ledd i den løpende oppfølgingen av en oppdragsgiver skal den rapporteringspliktige følge opp endringer i reelle rettighetshavere.

6.3.3 Opplysninger om personer som handler på vegne av kunden

Det skal foretas identitetskontroll av "den som handler på vegne av kunden", jf. hvitvaskingsloven § 7 annet ledd. For regnskapsføreropdrag legger Finanstilsynet til grunn at dette vil være daglig leder.

Dersom forhold ved personer som opptrer på vegne av kunden fremstår som mistenkelige, bør det foretas en ny risikovurdering av kunden.

6.4 Kundekontroll av fysiske personer

Følgende opplysninger skal registreres om oppdragsgiver:

1. Fullt navn
2. Fødselsnummer eller D-nummer dersom kunden ikke har fødselsnummer
3. Fast adresse (bopelsadresse registrert i Folkeregisteret)
4. Referanse til legitimasjon som er brukt for å bekrefte kundens identitet

For fysiske personer som ikke har fått tildelt norsk fødselsnummer eller D-nummer, skal det registreres fødselsdato, fødested, kjønn og statsborgerskap. Dersom kunden har to statsborgerskap, skal dette registreres.

Kunden skal legge frem gyldig legitimasjon som bekrefter identiteten. Gyldig legitimasjon vil være:

- Pass (ikke nødpass)
- Førerkort
- Bankkort med bilde
- Nasjonale ID-kort utstedt av et EØS-land
- Norsk utlendingspass (blått pass)
- Norsk reisebevis for flyktninger (grønt pass)

Hvitvaskingsforskriften åpner for muligheten til å benytte elektronisk legitimasjon i kundekontrollen. Slik legitimasjon vil blant annet være BankID.

6.5 Forenklet kundekontroll

Hvitvaskingsforskriften § 10 åpner for en forenklet kundekontroll i nærmere angitte tilfeller.

Dette gjelder for eksempel overfor enkelte typer oppdragsgivere som selv er underlagt hvitvaskingsregelverket, jf. hvitvaskingsloven § 4 første ledd. Muligheten til forenklet kundekontroll gjelder også kunder som har finansielle instrumenter notert på regulert markedsplass i EØS-området, eller andre markedsplasser som stiller tilsvarende informasjonskrav. Selv om det kan gjennomføres forenklet kundekontroll, kan det foreligge risikomomenter som gjør at regnskapsfører likevel bør foreta full kundekontroll. For eksempel gjelder det børsnoteerte selskaper der en større andel av selskapets aksjer eies av foretak registrert i et land med tradisjon for sekretesseregler. I slike tilfeller bør rapporteringspliktige innhente opplysninger om identiteten til reelle rettighetshavere.

Regnskapsfører må påse at oppdragsgivers navn og organisasjonsnummer fremkommer av oppdragsdokumentasjonen eller annet sted slik at kravet i hvitvaskingsloven § 13 er oppfylt.

6.6 Forsterket kundekontroll

I tilfeller der det kan være høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering, skal rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven § 15 foreta forsterkede kontrolltiltak. Forsterkede kontrolltiltak kommer i tillegg til tiltakene som kreves etter loven §§ 5 til 14.

Forsterket kundekontroll skal foretas for oppdragsgivere som rapporteringspliktige selv har identifisert som høyrisiko i sin risikovurdering og for politisk eksponerte personer (PEP).

Med forsterkede kontrolltiltak menes andre og skjerpende kontrolltiltak i tillegg til de som følger av loven §§ 5 til 14. Forsterkede kontrolltiltak kan innebære at det må innhentes utfyllende opplysninger om oppdragsgiver, og at det iverksettes skjerpet manuell og elektronisk oppfølging av kundeforholdet og transaksjoner.

6.7 Oppbevaring av opplysninger i kundekontrollen

De opplysningene som er registrert om oppdragsgiver, den som handler på vegne av oppdragsgiver og reelle rettighetshavere, skal oppbevares i fem år etter at kundeforholdet er avsluttet. Det samme gjelder kopi av firmaattest og andre legitimasjonsdokumenter som er benyttet, jf. hvitvaskingsloven § 22 første ledd. Det er plikt å slette opplysninger og dokumenter innen ett år etter utløpet av oppbevaringsplikten, jf. hvitvaskingsloven § 22 annet ledd.

6.8 Løpende oppfølging av eksisterende kundeforhold

Hvitvaskingsreglene inneholder en plikt til løpende oppfølging av kundeforholdet. Kundekontroll og løpende oppfølging skal foretas på grunnlag av vurdering av risiko for transaksjoner tilknyttet utbytte av straffbare handlinger eller terrorfinansiering. Oppfølgingen avhenger av den risikovurderingen som ble gjort da kundeforholdet ble etablert, og den etterfølgende kunnskapen regnskapsfører har opparbeidet seg gjennom oppdragsutførelsen.

Dersom risikoen for at oppdragsgiver er involvert i hvitvasking eller terrorfinansiering er slik regnskapsfører antok at den var da kundeforholdet ble etablert, og det heller ikke har skjedd vesentlige endringer hos oppdragsgiver eller i oppdragsgivers virksomhet, vil plikten til løpende oppfølging av kundeforholdet oppfylles ved at regnskapsfører jevnlig konstaterer at det ikke er forhold som tilsier en annen vurdering av risikoen og at det kontrolleres at de registrerte opplysningene fortsatt er riktige. En slik "løpende oppfølging" vil for eksempel kunne skje ved den overordnede interne kontrollen på oppdragsnivå som det er plikt til å gjennomføre minst én gang årlig, jf. standard for god regnskapsføringsskikk (GRFS) punkt 7.1. Den særlige vurderingen av risikobildet knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering som oppdragsansvarlig plikter å gjøre, må dokumenteres. I tilfeller hvor risikoen er vurdert som høy, tilsier dette en mer jevnlig og årvåken oppfølging av kundeforholdet. Hyppigheten av kontroll i den løpende oppfølgingen av kundeforholdet må vurderes på bakgrunn av risikovurderingen av kunden.

Økende kunnskap om virksomheten vil kunne gjøre at risikobildet etter hvert fremstår som et annet enn det regnskapsfører opprinnelig la til grunn. For eksempel at det viser seg at

omsetningen er unormalt høy, at kostnadene er unormalt lave eller at det handles med områder, organisasjoner eller produkter som er uvanlige. Videre kan endringer på eiersiden eller betydelige utskiftninger i oppdragsgivers styre eller ledelse være forhold som endrer den opprinnelige risikovurderingen. Det kan også være at regnskapsfører har blitt kjent med konkrete hendelser som gjør at risikobildet av den grunn har endret seg. For eksempel at det er inngått kontrakter uten anbud eller forhandlinger når det ville ha vært naturlig ut fra art eller omfang, eller at det har vært gitt unormal bonus eller andre incitament for å skaffe eller beholde kontrakter. At det er inngått avtaler med nærstående, eller at det er gjennomført transaksjoner som fremmer anonymitet, kan også gi et endret risikobilde. De nevnte eksemplene kan også være forhold som utløser en undersøkelsesplikt for regnskapsfører, se punkt 7.

7 Plikten til å undersøke og rapportere mistenkelige transaksjoner

7.1 Hvilke transaksjoner eller forhold utløser en undersøkelsesplikt og eventuelt en plikt til å rapportere til ØKOKRIM – hvitvaskingsloven §§ 17 og 18

Undersøkelsesplikten inntreer når regnskapsfører avdekker forhold som kan indikere at midler har tilknytning til utbytte fra kriminalitet eller terrorfinansiering. Rapporteringsplikt inntreer dersom mistanken ikke lar seg avkrefte.

Det er i regnskapsførerloven ikke særskilte bestemmelser om plikt for regnskapsførere til å foreta undersøkelser og dokumentere disse. Det er imidlertid slik at en autorisert regnskapsfører ivaretar den regnskapspliktiges plikter og må innrette sin virksomhet slik at korrekt regnskapsavleggelse kan skje, samt at rapporter som gis til offentlige myndigheter er riktige.

Regnskapsfører skal ha oppmerksomhet rettet mot feil og mangler knyttet til oppdragsgivers etterlevelse av relevant regelverk. Regnskapsfører skal ta opp uklarheter og spørsmål med oppdragsgiver ved avlegging av periodiske regnskapsrapporter. Brudd på regnskaps-, bokførings-, skatte- og avgiftslovgivningen skal uansett tas opp skriftlig.

Når regnskapsfører avdekker feil og mangler, skal det formidles til oppdragsgiver at forholdet må bringes i orden. I de fleste tilfeller vil oppdragsgiver rette på forholdet. Da inntreer det normalt ingen nærmere undersøkelsesplikt eller rapporteringsplikt for regnskapsfører.

Selv om forholdene rettes, kan det likevel være slik at oppdragsgivers reaksjon på regnskapsførers påpeking av feil og mangler kan vekke mistanke. Dette vil være situasjonen dersom oppdragsgiver i ettertid prøver å få forholdet til å fremstå som en "uskyldig" feil, forglemmelse eller annet, men at regnskapsfører har grunn til å tro at det var et bevisst forsøk på hvitvasking eller terrorfinansiering. Det kan også være at oppdragsgiver retter på feilen på en måte som i seg selv gir mistanke. Dersom regnskapsfører for eksempel påpeker at det er gitt lån i strid med aksjeloven, vil det kunne være av betydning hvordan det ulovlige lånet blir bragt til opphør. Dersom låntaker selger eiendeler eller tar opp lån i bank for å finansiere

tilbakebetalingen, vil det normalt være greit. Dersom tilbakebetalingen kommer fra en ukjent konto, konto som eies av en der tilknytningen til låntaker er uklar, eventuelt fra en konto i utlandet, vil det kunne utløse mistanke og en plikt for regnskapsfører til å rapportere til ØKOKRIM.

Når det gjelder eksempler på omstendigheter rundt transaksjoner som kan være mistenkelige og dermed utløse undersøkelsesplikt, angir hvitvaskingsforskriften § 12 at transaksjonen:

- synes å mangle et legitimt formål eller er uvanlig stor eller kompleks
- er uvanlig i forhold til kundens kjente forretningsmessige eller personlige transaksjoner
- foretas til eller fra en kunde i et land eller område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking eller terrorfinansiering
- på annen måte har en uvanlig karakter

Andre eksempler kan være:

- mottatt faktura med merverdiavgift uten at avsender er registrert i merverdiavgiftregisteret
- at selskap med lav aktivitet mottar store pengesummer uten en åpenbar bakenforliggende hendelse
- kapitalinnskudd der pengene kommer fra uidentifiserbar innskyter
- underslag der ledelsen og eiere er involvert

Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter (NTAES) har utarbeidet en liste over "Indikatorer på mistenkelige transaksjoner for rapporteringspliktige innen regnskap og revisjon". For medlemmer av Regnskap Norge vil denne være tilgjengelig på medlemsidene på www.regnskapnorge.no. Medlemmer av Økonomiforbundet vil ha tilgang til indikatorlisten på forbundets nettsted, www.okonomiforbundet.no.

7.2 Nærmere om undersøkelsesplikten

Terskelen for å gjennomføre nærmere undersøkelser dersom det oppstår mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering skal være lav.

Undersøkelsesplikten gjelder i utgangspunktet bare forhold knyttet til oppdragsgiver. Regnskapsfører vil ikke ha plikt til å gjøre nærmere undersøkelser om oppdragsgivers forretningsforbindelser.

I de fleste tilfeller vil det være tilstrekkelig om regnskapsfører foretar en vurdering av det materialet og de opplysningene som regnskapsfører allerede har om det konkrete forholdet og den generelle kunnskapen regnskapsfører har om oppdragsgiver. Regnskapsfører kan også benytte "åpne kilder", det vil si offentlig tilgjengelige registre, Internett, aviser mv. Regnskapsfører kan også stille spørsmål til tredjemenn, hvis dette kan skje uten brudd på taushetsplikten. Se for øvrig punkt 8.

I de tilfellene regnskapsfører har konkludert med at det skal foretas nærmere undersøkelser for å få avkreftet eller bekreftet en oppstått mistanke, vil normalt hvitvaskingsansvarlig i regnskapsførerforetaket involveres, jf. at dette skal fremgå av foretakets rutiner, se punkt 3.

7.3 Oppbevaring av opplysninger fra undersøkelser av mistenkelige transaksjoner

Regnskapsfører plikter å registrere resultatene av undersøkelser av mistenkelige transaksjoner. Opplysningene skal holdes oppbevart i minst fem år etter at transaksjonen er gjennomført, jf. hvitvaskingsloven § 17, jf. § 22 annet ledd. For at Finanstilsynet skal kunne kontrollere etterlevelsen av pliktene etter hvitvaskingsreglene, må det foreligge dokumentasjon som viser hvilke mistenkelige forhold som er undersøkt nærmere, beskrivelse av hvilke undersøkelser som ble foretatt og om forholdet er rapportert til ØKOKRIM. Dersom det ikke er rapportert, må begrunnelsen fremgå av oppdragsdokumentasjonen eller at det er gjort henvisning i denne til hvor dokumentasjonen befinner seg.

7.4 Nærmere om rapporteringsplikten til ØKOKRIM

Rapporteringsplikten inntreffer dersom mistanken om at oppdragsgiver er involvert i hvitvasking eller terrorfinansiering ikke blir avkreftet gjennom nærmere undersøkelser. Det er hvitvaskingsansvarlig som skal avgjøre om det skal rapporteres og som har ansvar for at det blir gjort.

Rapporteringen til ØKOKRIM skal skje via Altinn. Meldingen skal så vidt mulig inneholde en beskrivelse av det forholdet som ligger til grunn for mistanken, herunder opplysninger om en transaksjons art og størrelse, hvem som er mottaker av midlene og øvrige tilgjengelige og relevante opplysninger.

I utgangspunktet er det ikke krav om at rapporteringen må inneholde informasjon om den straffbare handlingen som skaper utbyttet, men dersom regnskapsfører har slik informasjon, må også denne informasjonen være med i rapporten.

Regnskapsfører har en generell adgang til å underrette politiet i henhold til bestemmelsen i regnskapsførerloven § 10 femte ledd, det vil si ved mistanke om at det er foretatt en straffbar handling. Slik underretning kan skje gjennom Altinn på samme måte som rapportering etter hvitvaskingsloven.

Altinn benyttes også dersom regnskapsfører har mistanke om at oppdragsgivers forretningsforbindelser har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering.

8 Om regnskapsførers taushetsplikt

Oppdragsgivere og tredjepersoner skal ikke gjøres kjent med at det er foretatt undersøkelser eller at det er rapportert om et forhold, jf. hvitvaskingsloven § 21. Dette gjelder selv om kunden eller andre spør.

Hvitvaskingsloven er likevel ikke til hinder for at regnskapsfører utfører sin oppgave i samsvar med regnskapsførerloven, herunder foretar undersøkelser i den utstrekning det er nødvendig for regnskapsføringen. Dette gjelder selv om kunden forstår eller vil kunne forstå at regnskapsfører er eller blir oppmerksom på forhold som kan være rapporteringspliktig til

ØKOKRIM.

Regnskapsfører plikter i medhold av regnskapsførerforskriften § 3-1 annet ledd å gi opplysninger til ny regnskapsfører om forhold som tilsier at ny regnskapsfører ikke bør påta seg oppdraget dersom ny regnskapsfører spør om dette. Finanstilsynet legger til grunn at regnskapsfører, uten hinder av taushetsplikt, kan gi opplysninger til ny regnskapsfører om mistanke om hvitvasking, undersøkelser og eventuell rapportering til ØKOKRIM, uten å bryte taushetsplikten i regnskapsførerloven § 10.

Ny regnskapsfører, som mottar opplysning fra tidligere regnskapsfører om undersøkelser og foretatte rapporteringer til ØKOKRIM, vil ha taushetsplikt om dette. Dette gjelder uansett om ny regnskapsfører påtar seg oppdraget eller ikke. Der hvor regnskapsførers oppdragsgiver også har valgt revisor, kan regnskapsfører utveksle opplysninger om det aktuelle forholdet med revisor. Tilsvarende gjelder dersom regnskapsfører har felles kunde med en advokat, jf. hvitvaskingsforskriften § 14 første ledd nr. 4.

Rapportering av opplysninger til ØKOKRIM på bakgrunn av rapporteringsplikten i hvitvaskingsloven, er ikke brudd på regnskapsførers taushetsplikt.

9 Opphør av kundeforholdet

Hvitvaskingsloven § 10 første ledd annet punktum har en bestemmelse om at et etablert kundeforhold skal avvikles hvis fortsettelse av kundeforholdet medfører risiko for transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger eller til terrorfinansiering. Bestemmelsen vil være aktuell i tilfeller der regnskapsfører har betalingsoppdrag. I tillegg vil bestemmelsen innebære en selvstendig plikt til å fratre, i tillegg til regnskapsførers fratredelsesplikt etter regnskapsførerforskriften § 3-1 tredje ledd.

Anne Merethe Bellamy
direktør for markedstilsyn

Kjersti Elvestad
seksjonssjef

FINANSTILSYNET

Postboks 1187 Sentrum

0107 Oslo

POST@FINANSTILSYNET.NO

WWW.FINANSTILSYNET.NO